

ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE Z WOS-u - SEM. II

1. Obywatelstwo polskie i unijne:

- istota obywatelstwa, nabywanie i uzyskiwanie obywatelstwa, korzyści wynikające z posiadania obywatelstwa unijnego, przykłady obywatelskiego nieposłuszeństwa.

2. Proces wyborczy:

- relacje władza- obywatel, formy sprawowania władzy przez obywateli, rola wyborów we współczesnej demokracji, rodzaje prawa wyborczego, cenzus wyborczy, przymiotniki wyborcze, charakterystyka wyborów w Polsce.

3. Życie publiczne:

- inicjatywa obywatelska, rodzaje uczestnictwa obywateli w życiu publicznym - petycja, skarga i list otwarty - manifestacje, demonstracje i pikety – strajki.

4. Jak załatwić sprawę w urzędzie?

- administracja publiczna i jej struktura, administracja rządowa, administracja samorządowa, kompetencje urzędów w Polsce, podstawowe dokumenty współczesnego obywatela (dowód osobisty, paszport, prawo jazdy), sposoby udostępniania informacji publicznej, prawa obywatela wobec urzędu.

5. Prawo i jego funkcje:

- pojęcie i funkcje prawa, charakter i rodzaje norm społecznych, rodziny prawa, cechy systemu prawnego, kultura prawna i postawy obywateli wobec prawa.

5. Źródła i obszary prawa:

- źródła prawa, hierarchia aktów prawnych w Polsce, podział prawa.

6. Gałęzie prawa wewnętrznego:

- gałęzie polskiego prawa wewnętrznego, prawo karne i jego zasady, prawo cywilne.

7. Władza sądownicza w Polsce:

- charakterystyka władzy sądowniczej, dwuinstancyjność sądownictwa, struktura władzy sądowniczej w Polsce, sędziowie sądów powszechnych, ławnicy, sądy administracyjne i wojskowe, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu.

8. Postępowanie sądowe:

- postępowanie sądowe, sprawy cywilne, sprawy karne, sprawy administracyjne, proces cywilny, pozew w procesie cywilnym.

9. Organy ścigania - prokuratura i jej struktury:

- zadania prokuratury, policja – struktura i zadania, działalność i uprawnienia policji, zadania innych służb mundurowych, dzielnicowy, prokuratura i policja w postępowaniu karnym, formy postępowania przygotowawczego, Interpol.

10. Prawa człowieka:

- prawa człowieka i ich charakter, historia praw człowieka, Powszechna deklaracja praw człowieka - generacje praw człowieka.

11. Międzynarodowy system ochrony:

- system ochrony praw człowieka (Organizacja praw człowieka Narodów Zjednoczonych, Rada Europy, Unia Europejska), Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu i jego zadania, Prawa człowieka a organizacje pozarządowe (Amnesty International, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Human Rights Watch).

12. Ochrona praw i wolności w Polsce:

- prawa człowieka w Konstytucji RP, Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich prawa jednostki w kontaktach z mediami, skarga konstytucyjna.

13. Łamanie praw człowieka:

- przyczyny łamania praw człowieka, międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych - łamanie praw kobiet, łamanie praw dziecka, wolność wyznania, problem uchodźców.

14. System edukacji w Polsce:

- charakterystyka polskiego systemu edukacji, zadania MEN i samorządów, zadania szkoły, statut i inne szkolne dokumenty, prawa i obowiązki uczniów, postępowanie w sytuacji złamania praw ucznia.

15. Podróżowanie po Europie i świecie:

- utrata dokumentów za granicą, Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego, strefa Schengen i jej granice, charakterystyka zjawiska terroryzmu.

16. Praca w Polsce i za granicą:

- praca młodzieży w UE, dziecko i młodociany a problem podejmowania pracy, podatki i umowy.